

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere

Lausunto VN/36736/2023
xx.xx.202x

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta / Valmius, varautuminen sekä yllättävien ja poikkeuksellisten häiriötilanteiden hoitaminen normaali- ja poikkeusoloissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisessa on havaittu puutteita häiriötilanteissa, jotka kohdistuvat samanaikaisesti useisiin hyvinvointialueisiin ja vaativat useamman kuin yhden hyvinvointialueen voimavarojen käyttöä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sote-järjestämislakia siltä osin, kun se koskee valmiutta, varautumista sekä yllättävien ja poikkeuksellisten häiriötilanteiden hoitamista normaali- ja poikkeusoloissa.

Pirkanmaan hyvinvointialue näkee tärkeäksi, että laajoihin häiriö- ja poikkeustilanteisiin varaudutaan nykyistä paremmin. Esityksen muutokset antavat riittävät mahdollisuudet hoitaa hyvinvointialueiden rajat ylittäviä häiriötilanteita käytännössä, ja ne mahdollistavat keskitetyn ylläpitämisen johtamisen laajoissa häiriötilanteissa. Pirkanmaan hyvinvointialue nostaa esiin, että kansallista resurssien käyttöä koskevat periaatteet tulee muotoilla yhteneviksi. Näin varmistetaan tasavertaisuus ja se, etteivät alueet laadi erilaisia periaatteita suhteessa toisiin yhteistyöalueisiin.

Säännöskohtaiset kommentit

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi **50 a §**, jossa säädettäisiin varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan yhteistyösopimuksessa olisi sovittava yhteistyöalueen hyvinvointialueiden yhteisistä

menettelyistä eri valmiuden säätelyn tasoilla. Pirkanmaan hyvinvointialue katsoo, että kohtaa tulisi täsmentää kuvaamalla, minkä tasoisia menettelyjä yhteistyösopimukseen on kirjattava.

Pykälän 1 momentin kohdissa 4, 6 ja 7 käsitellään erilaisia periaatteita, joista yhteistyösopimuksessa on sovittava. Pirkanmaan hyvinvointialueen mielestä myös hälyttämisen ja valmiuden säätelyn periaatteet on tarpeen kuvata yhteistyösopimuksessa.

50 b § koskee sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen johtoryhmää. Johtoryhmän puheenjohtajisto muodostuisi ministeriön virkamiehistä ja muita jäseniä olisivat yksi edustaja kultakin yliopistollista sairaalaa ylläpitävältä hyvinvointialueelta, yksi edustaja Helsingin kaupungilta ja yksi edustaja HUS-yhtymästä.

Pirkanmaan hyvinvointialue tukee ehdotusta ja näkee sen toimivaksi ratkaisuksi laajojen ja/tai valtakunnallisten tilanteiden johtamisessa sosiaali- ja terveystoimen osalta. On kannatettavaa, että kokoonpanossa pyritään huomioimaan riittävän laaja ymmärrys sekä sosiaali- että terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja valmiudesta ja varautumisesta. Lisäksi on hyvä, että ryhmä on kooltaan verrattain pieni ja siten päätäntäkykyinen. Pirkanmaan hyvinvointialue pitää perusteltuna, että edustajat nimetään yliopistollista sairaalaa ylläpitävältä hyvinvointialueelta, joilla on vastuu YTA-tasoisesta toiminnan tuesta, yhteensovittamisesta ja ohjauksesta.

51 §:ään tulisi osin täydennetty luettelo valmiskeskuksen tehtävistä yhteistyöalueella. Uusi kohta 5, jonka mukaan valmiuskeskusten tehtävänä olisi ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelua yhteistyöalueellaan 50 b §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti, on selkeyttävä lisäys lakiin. Kohdassa tulisi kuitenkin tarkentaa ohjauksen määritelmää. Kyseinen ilmaisu jättää liikaa varaa tulkinnalle, jolloin vaarana on eri yhteistyöalueiden toiminnan eriytyminen. Lisäksi säädöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ehdotuksella vahvistettaisiin valmiuskeskuksen roolia sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelussa. Pirkanmaan hyvinvointialue korostaa, että suunnittelu täytyy sovittaa yhteen pelastusviranomaisten toiminnan kanssa, eli integraatiotasot ja viranomaisvastuut täytyy tunnistaa ja toimia sen mukaisesti. Esimerkiksi yhteistyöalueen evakuoitusuunnittelussa ja toimeenpanossa pelastustoiminnan yhteistyöalueen yhteistoiminnasta vastaava pelastusviranomais on johtovastuussa.

Vastaukset Lausuntopalvelu.fi:ssä esitettyihin kysymyksiin

Antaisivatko ehdotetut muutokset riittävät mahdollisuudet hoitaa hyvinvointialueiden rajat ylittäviä häiriötilanteita käytännössä? **Kyllä** / ~~Ei~~

Tukisivatko ehdotuksen mukaiset yhteistyöaluetasoiset ja kansalliset järjestelyt hyvinvointialueiden valmiutta ja varautumista? **Kyllä** / ~~Ei~~

Olisivatko ehdotetut normaaliolojen häiriötilanteiden hoitamista koskevat toimintamallit toimivia myös poikkeusoloissa? **Kyllä** / ~~Ei~~